

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
postmottak@kmd.dep.no

Oslo, 15.03.2016

Høringssvar fra Norsk Varmepumpeforening – Konsekvenser av å endre eller fjerne tilknytningsplikten til fjernvarme

Om Norsk Varmepumpeforening

Norsk Varmepumpeforening (NOVAP) er en interesseorganisasjon som arbeider for økt bruk av varmepumper i det norske energisystemet. Varmepumper kan anvendes til oppvarming og kjøling av boliger, næringsbygg og innenfor industrien. Varmepumper bidrar til mer effektiv energibruk, bedre lokal luftkvalitet og reduserte klimagassutslipp. Det er installert over 850.000 varmepumper i Norge. Norsk Varmepumpeforening har i dag ca. 50 medlemmer og en godkjenningsordning med over 400 forhandlere. NVE har beregnet at varmepumper bidro med ca. 8 TWh omgivelsesvarme i 2014.

Innledning

Dagens regelverk innebærer at norske kommuner kan gi tilknytningsplikt til konsesjonsgitte fjernvarmeanlegg. Tilknytningsplikten ble innført i 1986 for å fremme miljøvennlig energiforsyning til bygg og å sikre det økonomiske grunnlaget for utbygging av fjernvarme. THEMA Consulting Group og Norsk Energi har på oppdrag fra kommunal- og moderniseringsdepartementet analysert om det er grunnlag for å opprettholde regelverket om tilknytningsplikt for fjernvarme. Hovedformålet med analysen er å utvikle et kunnskapsgrunnlag for den videre utviklingen av regelverket for fjernvarme. Det har ikke vært en del av oppdraget å utarbeide konkrete forslag til regelendringer.

Endring av tilknytningsplikt for fjernvarme

NOVAP mener det er fornuftig av departementet å gjennomføre en vurdering av dagens regelverk i forhold til konsesjon, tilknytningsplikt og prisregulering av fjernvarme. Både bygg- og energisektoren har endret seg svært mye siden tilknytningsplikten ble innført i 1986. Det er i dag bygget ut fjernvarme i de fleste store byer og befolkningstette områder i Norge. En videreutvikling av fjernvarmesektoren vil derfor innebære en fortetting av områder hvor det allerede er fjernvarme, og nye løsninger tilpasset mindre byer og tettsteder.

NOVAP mener at det er viktig at eventuelle endringer i rammevilkår varsles i god tid før de innføres, og at fjernvarmesektoren har forutsigbarhet i forhold til investeringer og lønnsomhet. Vi ser samtidig at de etablerte fjernvarmeselskapene vil kunne bli mer kundeorienterte og innovative om de i større grad utsettes for konkurranse.

En regulering tilpasset nullutslippssamfunnet

Hvis og når ny regulering skal innføres for fjernvarme er det viktig at man tar utgangspunkt i de løsninger som er tilpasset nullutslippssamfunnet. NOVAP mener også man bør finne et annet begrep enn "fjernvarme" på denne reguleringen. Vi mener det som vil være viktig når en ny bydel eller tettsted skal utvikles vil være å finne gode løsninger for å dekke både oppvarmings- og kjølebehov. Andelen kjøling versus oppvarming vil øke i fremtiden. En større del av oppvarmingsbehovet for flere bygningskategorier vil være til varmt tappevann. Oslo har i sin energi- og klimaplan en strategi for utbygging av vannbåren infrastruktur for både oppvarming og kjøling.

Vulkan i Oslo er eksempel på et område hvor de har en miljøvennlig energisentral som dekker både oppvarmings- og kjølebehov til alle bygg på området. Her utnyttes overskuddsenergi fra kjøling til produksjon av tappevann på hotell og boliger gjennom hele året. På Vulkan har de også en brønnpark

med energibrønner hvor de kan sesonglagre termisk energi. Denne brønnparken dekker også store deler av kjølebehovet for byggene på området.

NOVAP mener at kommunen i en reguleringsplan for et område må kunne vedta at bygg i skal tilknyttes infrastruktur for vannbåren varme- og kjøling. Det må være en forutsetning at de som eier energisentralen tilbyr konkurransedyktige vilkår for tilknytning. NOVAP mener at kommunen må kunne pålegge tilknytning for energibruk til oppvarming og kjøling som ikke er omfattet av energikrav i byggt teknisk forskrift (TEK). Dette gjelder blant annet datakjøling, butikkkjøling og undervarme på utendørs parkeringsanlegg. Vi mener også at energikravene i TEK må anses som minimumskrav, og at kommunen kan pålegge krav som er mer ambisiøse. Dette gjelder eksempelvis arealgrensen på 1 000 kvadratmeter og et krav om hvor stor andel av varmebehovet som skal dekkes av et energifleksibelt anlegg.

NOVAP mener det ikke er riktig å videreføre system med konsesjon på fjernvarmeanlegg for anlegg over 10 MW varmeytelse. Hvis et system med konsesjon videreføres bør det endres slik at man ser på systemet samlet hva gjelder varme, kjøling og energilagring.

Kommunens rolle i fjernvarmesektoren

NOVAP mener det er uheldig at kommunen i mange tilfeller sitter på flere sider av bordet når det gjelder utbygging og tilknytning for fjernvarme. Det er derfor viktig at kommunen har et tydelig skille mellom sin rolle som regulator, eier av bygg og eierskap i fjernvarmeselskap.

NOVAP ser at det er behov for tydeligere retningslinjer på hva som er en miljømessig bedre løsning enn fjernvarme der det søkes unntak for tilknytning. Vi mener dagens situasjon hvor dette besluttes av den enkelte kommune basert på skjønn ikke er tilfredsstillende. NOVAP mener også at kommunen eller utbygger må ha sanksjonsmuligheter i forhold til fjernvarmeselskapene, slik at disse er forpliktet til å levere tilbud på tilknytning innenfor gitte tidsfrister.

Samspillet mellom kraftsektoren og lokal termisk energi

I rapporten mener vi at usikkerhet i forhold til fremtidig kraftforsyning og kraftpriser i for liten grad vektlegges. Hvis Norge skal være et lavutslippssamfunn i 2050 må en stor andel av det termiske energibehovet i bygninger dekkes av varmepumper, fjernvarme, solvarme og bioenergi. NOVAP mener det er et skritt i feil retning i forhold til energibruk i byggsektoren å fjerne regulering av bruk av elektrisitet til oppvarmingsformål ved innføring av nye energikrav i TEK fra 1. januar 2016. Flere sektorer må elektrifiseres for å redusere sine klimagassutslipp. Dagens kraftoverskudd vil derfor reduseres kraftig med en vellykket klimapolitikk. Hvis Sverige faser ut sine atomreaktorer vil det kunne medføre knapphet på kraft og effektutfordringer i det nordiske kraftmarkedet. Et økt innslag av uregulerbar fornybar kraft vil øke behovet for fleksibelt forbruk. Nær- og fjernvarme med varmepumper og elkjeler vil kunne tilby dette i kombinasjon med kostnadseffektiv energilagring.

Når det gjelder temperaturer og klimaendringer vet vi at gjennomsnittstemperaturen på jorden vil øke frem mot 2050. Det er mer usikkerhet rundt hvordan denne temperaturøkningen vil fordele seg mellom ulike regioner. Selv om gjennomsnittstemperaturen øker, vil vi få mer ekstremvær i ulike varianter. Vi mener rapporten i for liten grad omtaler denne usikkerheten i forhold til fremtidens klima i Norge, og hvordan dette påvirker energibehov for oppvarming og kjøling.

Vennlig hilsen
Rolf Iver Mytting Hagemoen
Daglig leder
river@novap.no